

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun välinen YHTEISYMMÄRRYSPÖYTÄKIRJA

(2007/C 27/07)

Toimintamenettelyt rakentavaa yhteistyötä varten

1. Tämän yhteisymmärryspöytäkirjan tausta ja tavoitteet

Vuodesta 1995 alkaen Euroopan oikeusasiamiehellä on ollut valtuudet tutkia yhteisöjen toimielinten ja elinten toiminnassa ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia, lukuun ottamatta yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Oikeusasiamies suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan taikka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön tekemän kantelun perusteella.

Vuodesta 2004 Euroopan tietosuojavaltuutettu on varmistanut, että yhteisöjen toimielimet ja elimet kunnioittavat henkilötietoja käsitellessään luonnollisten henkilöiden perusoikeuksia ja -vapauksia ja etenkin heidän oikeuttaan yksityisyyteen. Tietosuojavaltuutetun toimivaltuuksiin kuuluu tutkimusten suorittaminen omasta aloitteestaan taikka rekisteröidyn tekemän kantelun perusteella.

Tähänastisen kokemuksen ja yhteistyön perusteella oikeusasiamies ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että on tarpeen varautua tapauksiin, joissa kantelu tehdään tai voitaisiin tehdä kummallekin viranomaiselle. Tämän yhteisymmärryspöytäkirjan tarkoituksena on sopia joustavista toimintamenettelyistä tarpeettomien päällekkäisyyksien ja — mahdollisuuksien mukaan — eriävien tulkintojen välttämiseksi.

Oikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun yhteisenä tavoitteena on yhteisön voimavarojen optimaalinen käyttö sekä yhdenmukainen lähestymistapa tietosuojan oikeudellisiin ja hallinnollisiin näkökohtiin, mikä puolestaan edistää kansalaisten ja kantelijoiden oikeuksia ja etuja. Tämän pöytäkirjan avulla luodaan perusta rakentavalle yhteistyölle edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi. Pöytäkirjalla ei pyritä luomaan lakisääteisiä oikeuksia tai velvoitteita.

Tämä pöytäkirja ei vaikuta oikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun valtuuksiin tutkia toistensa toimintaa.

2. Kohti rakentavaa yhteistyötä: toimintamenettelyt

Tämä yhteisymmärryspöytäkirja perustuu seuraaviin oikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun yhteisiin periaatteisiin:

- I. Hallinnollisen epäkohdan käsite sisältää myös yhteisön tietosuojasäännösten noudattamatta jättämisen.
- II. Tietosuojavaltuutetulla on tietuoja-alan erityistä asiantuntemusta, ja se toimii erikoistuneena viranomaisena, joka valvoo tietosuojasäännösten noudattamista yhteisöjen toimielimissä ja elimissä.

- III. Jos kantelu voitaisiin ottaa joko oikeusasiamiehen tai tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi, kantelija voi valita, kummalle viranomaiselle hän kantelunsa osoittaa, ja hänelle on annettava asianmukaiset tiedot valinnan perustaksi.
- IV. Tarpeettomia menettelyjen päällekkäisyyksiä on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan välttämään.
- V. Eriäviä tapoja suhtautua tietosuojan oikeudellisiin ja hallinnollisiin näkökohtiin on pyrittävä välttämään.
- VI. Oikeusasiamiehen ja tietosuojavaltuutetun väliseen tietojenvaihtoon sovelletaan niiden toiminnan edellyttämää luottamuksellisuutta.

Edellä olevien periaatteiden ja tähänastisesta yhteistyöstä saadun kokemuksen perusteella oikeusasiamies ja tietosuojavaltuutettu hyväksyvät seuraavat toimintamenettelyt.

A. Kantelijalle kantelun esittämisen yhteydessä annettavat tiedot

- Oikeusasiamies tiedottaa tarvittaessa kantelijoille edellä kohdassa II mainitusta tietosuojavaltuutetun asiantuntemuksesta sekä siitä, missä tilanteessa tietosuojavaltuutetulle voidaan tehdä henkilötietojen käsittelyyn yhteisön toimielimissä ja elimissä liittyvä kantelu.
- Yllä tarkoitetut tiedot annetaan kantelijalle erityisesti tapauksissa, joissa oikeusasiamies voisi suorittaa tutkimuksia mutta jotka liittyvät yksinomaan tai pääasiassa tietosuojaan. Näin kantelija voi päättää, haluaako hän kääntyä tietosuojavaltuutetun puoleen ennen kuin oikeusasiamies käynnistää tutkimuksen.
- Kyseisissä tapauksissa oikeusasiamies kertoo kantelijalle mahdollisuudesta tehdä kantelu tietosuojavaltuutetulle. Oikeusasiamies pyrkii lisäksi helpottamaan tällaisten kantelujen siirtoa tietosuojavaltuutetulle, jos kantelija sitä pyytää ennen tutkimuksen käynnistämistä.
- Tietosuojavaltuutettu ilmoittaa tarvittaessa kantelijoille, että yhteisöjen toimielinten ja elinten toiminnassa ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia koskevat kantelut voi osoittaa oikeusasiamiehelle.
- Pitäessään sitä tarpeellisenä tietosuojavaltuutettu pyrkii lisäksi helpottamaan kantelujen siirtämistä oikeusasiamiehelle, jos kantelija sitä pyytää.
- Kumpikin viranomainen ilmoittaa tarvittaessa kantelijalle, että tapausta koskevat tiedot saatetaan lähettää toiselle viranomaisista.

B. Menettelyiden päällekkäisyyksien välttäminen

- Kumpikaan viranomainen ei käynnistä tutkimuksia, jos toinen viranomaisista jo tutkii tai on tutkinut kantelua, joka koskee käytännöllisesti katsoen samaa tapausta, paitsi jos kantelija esittää merkittävää uutta todistusaineistoa toisen viranomaisista saatua tutkimuksensa jo päätökseen. Kumpikin viranomainen tiedottaa toiselle, jos se kieltäytyy käynnistämästä tutkimuksia yllä mainitusta syystä, ja ilmoittaa valmiudestaan antaa toiselle viranomaiselle tietoja helpottaakseen tämän päätöksentekoa tältä osin.
- Oikeusasiamies ilmoittaa tietosuojavaltuutetulle tietosuojaan liittyvän tutkimuksen käynnistämisestä. Kumpikin viranomainen on tuonut esiin aikomuksensa keskustella parhaasta tavasta välttää tarpeettomat menettelyiden päällekkäisyydet ja eriävät tulkinnat tapauksissa, joissa tietosuojavaltuutettu on jo käynnistänyt tutkimukset samassa asiassa.
- Jos oikeusasiamies ja tietosuojavaltuutettu havaitsevat kumpikin käsittelevänsä samoja tapahtumia koskevaa kantelua, ne pyrkivät pitämään toisensa ajan tasalla.

C. Eriävien tulkintojen välttäminen

- Jos asetuksen (EY) N:o 45/2001 ⁽¹⁾ säännökset sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö jättävät tulkinnanvaraa siitä, miten tietosuojasta annettuja säännöksiä olisi tulkittava ja sovellettava oikein, oikeusasiamies kuulee asiassa tietosuojavaltuutettua, ellei tämän kanta ole jo tiedossa. Tietosuojavaltuutettu pyrkii vastaamaan asetettuun määräaikaan mennessä. Päätöstä tehdessään oikeusasiamies ottaa tällöin huomioon tietosuojavaltuutetun vastauksen.
- Oikeusasiamies antaa tietosuojavaltuutetulle tiedoksi tutkimustensa tulokset siltä osin kuin ne liittyvät merkittäviin tietosuoja koskeviin näkökohtiin.
- Tietosuojavaltuutettu antaa oikeusasiamiehelle tiedoksi tutkimustensa tulokset, jos hän katsoo niiden mahdollisesti olevan oikeusasiamiehen kannalta olennaisia.

D. Oikeus perehtyä asiakirjoihin ja tietoihin

- Oikeusasiamies ja tietosuojavaltuutettu ottavat huomioon seuraavat kanteluihin, jotka koskevat oikeutta perehtyä asiakirjoihin ja tietoihin, mahdollisesti liittyvät tietosuoja-alan näkökohdat:
- Asetuksessa (EY) N:o 45/2001 säädetään jokaisen rekisteröidyn oikeudesta saada tietyt häntä itseään koskevat tiedot ⁽²⁾. Tietosuojavaltuutettu on toimivaltainen käsittelemään kantelut, joita rekisteröidyt tekevät tämän velvoitteen laiminlyömisestä vuoksi.
- Oikeusasiamiehen toimialaan kuuluvat tapaukset, joissa kantelijalle on kieltäydytty antamasta toista henkilöä koskevia tietoja taikka häntä itseään koskevia tietoja tai asiakirjoja ja jotka eivät perustu asetukseen (EY) N:o 45/2001 (vaan esimerkiksi asetukseen (EY) N:o 1049/2001 ⁽³⁾). Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamies kertoo kantelijalle asetuksessa (EY) N:o 45/2001 säädettyistä rekisteröidyn oikeuksista siltä osin kuin siitä todennäköisesti on hyötyä.
- Oikeusasiamies ja tietosuojavaltuutettu katsovat, että edellä olevat osat A, B ja C koskevat myös kanteluita, jotka liittyvät oikeuteen perehtyä asiakirjoihin ja tietoihin.

E. Täytäntöönpano

- Kumpikin viranomaisilmaisee aikomuksensa tavata säännöllisesti vähintään kerran vuodessa keskustellakseen tässä yhteisymmärryspöytäkirjassa sovittujen toimintamenettelyjen käytännön soveltamisesta ja mahdollisista parannuksista.

Brysselissä, 30. marraskuuta 2006.

P. Nikiforos DIAMANDOUROS
Euroopan oikeusasiamies

Peter HUSTINX
Euroopan tietosuojavaltuutettu

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EUVL L 8, 12.1.2000, s. 1.

⁽²⁾ Asetuksen 13 artikla.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi, EUVL L 145, 31.5.2001, s. 43.